

**Odpowiedzi na pytania nt. konkursu nr 7/2023 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów
Wiejskich dotyczącego operacji, które będą realizowane w 2023 r**

1. **W ramach konkursu nr 7/2023 wniosek o wybór operacji planuje złożyć partner, który posiada osobowość prawną w formie spółki akcyjnej, której akcjonariuszem w ponad 90 % jest Województwo Łódzkie. Zgodnie z zapisami statutu spółki członków rady nadzorczej spółki powołuje i odwołuje Samorząd Województwa Łódzkiego. Zarząd spółki składa się z jednego do trzech członków powoływanych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą. Grupą docelową projektu będą producenci rolni z terenu województwa łódzkiego. Właściwą jednostką do rozpatrzenia wniosku o wybór operacji będzie Jednostka Regionalna KSOW Województwa Łódzkiego. Czy w sytuacji opisanej powyżej, wniosek złożony przez partnera może zostać wybrany do realizacji? Czy umowa z partnerem na realizację operacji będzie mogła zostać zawarta przy takim stosunku prawnym między partnerem (wnioskodawcą) a organem uprawnionym do zawarcia umowy (Samorządem Województwa Łódzkiego)?**

Przepisy dotyczące konkursu dla partnerów ani dokumentacja konkursowa nie rozstrzygają tej kwestii. Należy sprawdzić, jak jest ona uregulowana w przepisach dotyczących funkcjonowania samorządu województwa, w szczególności w ustawie o samorządzie województwa, a także zapytać służb prawnych w urzędzie marszałkowskim, czy umowy między takimi podmiotami, dotyczące innych spraw, mogą być zawierane.

2. **W ramach konkursu nr 7/2023 dla partnerów KSOW, wniosek o wybór operacji planuje złożyć partner - Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wojśławicach. Szkoła nie posiada osobowości prawnej i jest jednostką podległą pod władzę powiatu. Osobą upoważnioną ze strony powiatu do reprezentowania szkoły jest dyrektor. Płatnikiem faktur jest powiat, natomiast ich nabywcą (odbiorcą) jest szkoła. W związku z opisaną sytuacją prawną, czy wnioskodawcą w ramach konkursu może być szkoła? Czy umowę na realizację operacji może podpisać dyrektor szkoły i czy wymaga ona kontrasygnaty skarbnika powiatu, bądź dodatkowej reprezentacji ze strony powiatu?**

Na podobne pytanie została udzielona odpowiedź w ramach konkursu nr 3/2019 (pytanie 46 w FAQ na stronie MRiRW). Jednostka regionalna powinna sprawdzić, czy stan prawny nie zmienił się od tego czasu. W naszej opinii, szkoła, jako partner KSOW, może złożyć wniosek o wybór operacji w konkursie. Nie może jednak być stroną umowy na realizację operacji. Szkoła jest jednostką budżetową, a ta z mocy prawa (art. 11 ustawy o finansach publicznych) nie posiada osobowości prawnej. W tym przypadku stroną tej umowy będzie powiat, który może być reprezentowany przez dyrektora szkoły, jako kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, jeżeli dyrektor jest w tym zakresie upoważniony na podstawie art. 48 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym. Jest to upoważnienie do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności powiatu. Zgodnie z art. 48 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika powiatu lub osoby przez niego upoważnionej.

3. **Do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego po zakończeniu terminu naboru wpłynęła autokorekta złożonego wniosku. W przedstawionej autokorekcie Partner KSOW dokonał modyfikacji wniosku wprowadzając dodatkowego Partnera KSOW (pierwotnie operacja była realizowana samodzielnie), dokonał zmiany grupy docelowej wprowadzając osoby do 35**

roku życia oraz wprowadził wkład własny. W związku z powyższym nasuwa się pytanie czy możliwe jest bez wezwania Samorządu Województwa dokonanie zmian w powyższym zakresie nie wynikających z wezwania Samorządu Województwa?

Po zakończeniu terminu naboru partner KSOW nie może z własnej inicjatywy zmieniać wniosku o wybór operacji, tj. bez otrzymania wezwania do jego korekty od jednostki regionalnej KSOW właściwej do jego rozpatrzenia. Jeżeli chciałby to zrobić, powinien z zachowaniem terminu naboru wycofać złożony wniosek, a w jego miejsce złożyć nowy.

- 4. W związku ze złożeniem wniosku w ramach konkursu nr 7/2023 dla partnerów KSOW przez podmiot, który nie widnieje w obecnej bazie partnerów KSOW dostępnej na portalu KSOW, lecz znajduje się w archiwalnej bazie partnerów (wpis dokonany został w roku 2015), zwracam się z uprzejmą prośbą o informację, czy figurowanie w starej bazie oznacza, że możemy uznać, że podmiot ten jest zarejestrowanym partnerem KSOW? Regulamin konkursu nr 7/2023 mówi, że partner KSOW to podmiot współpracujący w ramach KSOW, który został zarejestrowany w bazie partnerów KSOW dostępnej na stronie internetowej KSOW (nie precyzując kiedy i w której bazie). W rozumieniu Regulaminu partnerem KSOW jest podmiot posiadający pełną zdolność do czynności prawnych, który złożył wniosek o wybór operacji do realizacji w ramach dwuletniego planu operacyjnego, posiadający status zarejestrowanego partnera KSOW.**

Z dokumentacji konkursowej wynika, że wnioskodawca ma być zarejestrowany w bazie partnerów KSOW dostępnej na stronie internetowej KSOW. Baza partnerów KSOW jest jedna. Nie należy sprawdzać wnioskodawcy w bazie archiwalnej. Brak rejestracji w aktualnej bazie powoduje, że takiego wnioskodawcy nie można uznać za partnera KSOW.

- 5. Partner KSOW w ramach złożonego wniosku o wybór operacji wycenił wkład własny oraz wkład dodatkowego partnera KSOW. Wycena wkładu własnego partnera ma formę wkładu zasobów osobowych i związana jest z przygotowaniem koncepcji projektu wniosku o wybór operacji, przygotowaniem projektu wniosku wraz z załącznikami oraz jego realizacją wraz z rozliczeniem. Nakład pracy został oszacowany na 100 godz. z przyjęciem minimalnej stawki godzinowej w 2022r. (19,70 zł/godz.). Proszę o informację, czy w ramach wkładu własnego Partner KSOW, aby móc zrealizować projekt może wycenić pracę własną związaną z przygotowaniem wniosku oraz jego realizacją.**

Wkład własny powinien być merytoryczną częścią operacji bez której nie zostałaby ona prawidłowo zrealizowana. Czynności związane z przygotowaniem koncepcji projektu wniosku o wybór operacji, przygotowaniem projektu tego wniosku oraz rozliczeniem operacji są to normalne czynności o charakterze technicznym, które są wykonywane przez każdego wnioskodawcę uczestniczącego w konkursie dla partnerów KSOW. Z tego względu nie mogą być uznane za wkład własny zarówno wymagany w związku z udziałem w operacji dodatkowego partnera KSOW, jak również którego wartość należy wziąć pod uwagę w celu obliczenia wysokości wkładu własnego, za który można otrzymać punkty. Poza tym zakres wniosku o wybór operacji, projekt tego wniosku oraz sposób jego wypełnienia zostały opracowane w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi i w związku z tym nie są efektem pracy partnera KSOW. Rozliczenie operacji to czynność następująca po jej merytorycznej realizacji. Nie może więc stanowić wkładu własnego, o którym mowa wyżej. Jako wkład własny, o którym mowa w dokumentacji konkursowej, można potraktować w niniejszej sprawie wyłącznie nakład pracy związany z realizacją operacji, ale pod warunkiem, że będzie on przyporządkowany do wybranej formy realizacji operacji, w ramach której zostanie wykorzystany

i będzie z nią merytorycznie związany, a jego wykorzystanie zostanie uzasadnione. Wkładem osobowym włożonym w realizację operacji i merytorycznie z nią związanym może być np. przygotowanie/wygotowanie wykładu na temat, którego dotyczy operacja.

- 6. Partner KSOW we wniosku złożonym do jednostki regionalnej KSOW wskazał obszar realizacji obejmujący 3 województwa, nie wskazując jednocześnie liczebności grupy docelowej. Zatem niemożliwe jest ustalenie czy wniosek ten został złożony do odpowiedniej jednostki regionalnej. Zgodnie z Przewodnikiem po ocenie wniosku w ramach oceny wniosku pod względem spełnienia wymogów formalnych w pkt. 4 brak jednoznacznej informacji, jak postępować w opisanym wyżej przypadku. Proszę o informację, czy Jednostka regionalna może wezwać do uzupełnienia mając na uwadze kryterium nr 8 wniosek o wybór został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełnia wniosku. Ponadto z analizy wniosku wynika że projekt nie spełnia kryterium nr 7 co najmniej 85%...**

Zgodnie z opisem pkt. 6 lit. a w części III instrukcji wypełnienia formularza wniosku o wybór operacji, w polu tym należy zawrzeć charakterystykę grupy docelowej operacji ze wskazaniem m.in. jej liczebności z podziałem na województwa, jeżeli operacja będzie realizowana na poziomie więcej niż jednego województwa. Jeżeli grupa docelowa operacji będzie pochodzić z trzech województw, a jednocześnie w części III pkt. 6 tego formularza nie podano jej liczebności, w tym z podziałem na województwa, oznacza to, że wniosek o wybór operacji w tym punkcie nie został wypełniony zgodnie z instrukcją. Jak wynika z części I pkt 8 Przewodnika po ocenie wniosku dotyczącego wymogu formalnego „Wniosek o wybór operacji został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku”, w przypadku niespełnienia tego wymogu formalnego, wniosek wymaga korekty/uzupełnienia na wezwanie właściwej jednostki. Jednakże, jeżeli jednocześnie jednostka właściwa do oceny operacji stwierdziła, że operacja nie spełnia warunku wyboru określonego w części II pkt 7 Przewodnika po ocenie wniosku, to zgodnie z opisem tego warunku w tym Przewodniku, w przypadku jego niespełnienia operacja nie podlega dalszej ocenie. Zgodnie z § 6 ust. 10 Regulaminu konkursu nr 7/2023, w przypadku braków we wniosku uniemożliwiających stwierdzenie, która jednostka jest właściwa do jego oceny, wzywa się partnera KSOW do uzupełnienia tych braków w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki wskazujące na to, że operacja nie zostanie wybrana. Zgodnie z § 7 ust. 2 tego Regulaminu, nie wzywa się do uzupełnienia braków we wniosku, jeżeli zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki wskazujące na to, że operacja nie zostanie wybrana, tzn. z treści wniosku wynika, że operacja nie spełnia co najmniej jednego warunku wyboru operacji określonego w części II Przewodnika po ocenie wniosku, chyba że niespełnienie warunku jest spowodowane brakiem, który według jednostki dokonującej oceny wniosku może być uzupełniony w drodze wezwania. W przypadku niespełnienia warunku wyboru operacji stosuje się postanowienie § 9 ust. 6 pkt 5 i ust. 7 tego Regulaminu. Postanowienia tego nie stosuje się w przypadku gdy operacja mieści się w całym limicie określonym dla danej jednostki na wszystkie działania, pomimo że nie mieści się w limicie na działanie, w ramach którego miałyby być realizowane. Jeżeli w ocenie jednostki regionalnej, niespełnienie warunku wyboru operacji określonego w części II pkt 7 Przewodnika po ocenie wniosku nie jest spowodowane brakiem, który może być uzupełniony w drodze wezwania, niespełnienie tego warunku stanowi niebudzącą wątpliwości przesłankę wskazującą na to, że operacja nie zostanie wybrana. W takim przypadku nie wzywa się partnera do uzupełnienia braków we wniosku.

- 7. Partner KSOW we wniosku złożonym do jednostki regionalnej KSOW zaznaczył działanie 3 KSOW na lata 2014-2020, tj. „Gromadzenie przykładów operacji realizujących poszczególne priorytetu**

programu”. Zgodnie z Planem Działania KSOW na lata 2014-2020, działanie to ma służyć identyfikacji, gromadzeniu i upowszechnianiu przykładów operacji zrealizowanych i sfinansowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Przykłady projektów zidentyfikowanych i zgromadzonych w ramach działania 3 muszą być opisane w formularzu projektu realizującego priorytety PROW 2014-2020 znajdującym się na portalu KSOW, jest on jednak dołączany do wniosku o refundację (zał. nr 4), a nie na etapie składania wniosku o wybór operacji. Jednostka regionalna nie może stwierdzić na etapie oceny wniosku o wybór operacji, czy został spełniony warunek dot. przykładu „dobrych praktyk”, sfinansowanych w ramach PROW, ponieważ w opisie operacji nie zostały one wskazane. Czy w tej sytuacji JR powinna zwrócić się wezwaniem o uzupełnienie tej informacji, czy też należy wniosek odrzucić jeśli tak to na podstawie jakiego kryterium?

Na etapie oceny wniosku o wybór operacji realizowanej w ramach działania 3 nie jest konieczne wskazanie w tym wniosku operacji zrealizowanych i sfinansowanych w ramach PROW, które partner zidentyfikował. Wystarczy, że operacje te zostaną wskazane i szczegółowo opisane, każda osobno, w formularzu projektu realizującego priorytety PROW 2014-2020, stanowiącym załącznik nr 4 do wniosku o refundację, co wprost wynika z przypisu w formularzu wniosku o wybór operacji. We wniosku o wybór operacji powinien być wyrażony zamiar zidentyfikowania takich operacji, a także powinna być w nim określona liczba operacji zrealizowanych i sfinansowanych w ramach PROW, które partner zidentyfikuje, a następnie opisz w załączniku nr 4 do wniosku o refundację. Wskazanie liczby tych operacji we wniosku o wybór operacji jest istotne z tego względu, że na etapie sporządzania umowy na realizację operacji zawieranej z partnerem KSOW, należy w tej umowie podać tę liczbę. Zawierając taką umowę, partner KSOW tym samym zobowiązuje się do jej realizacji, w tym zidentyfikowania określonej w niej liczby projektów realizujących priorytety PROW 2014-2020, co będzie podlegać ocenie po złożeniu wniosku o refundację. Jeżeli we wniosku o wybór operacji nie ma takich informacji, należy wezwać partnera KSOW do uzupełnienia braków. Partner KSOW powinien mieć świadomość obowiązku złożenia wypełnionego załącznika nr 4 do wniosku o refundację oraz sposobu jego wypełnienia, czyli, że w tym załączniku nie należy opisywać swojej operacji złożonej w konkursie dla partnerów KSOW, lecz operacje zrealizowane w ramach działań PROW.

- 8. Czy w związku z wykreśleniem z instrukcji wypełniania wniosku o wybór (zestawienie rzeczowo-finansowe) notatki z przeprowadzonych rozmów z potencjalnymi wykonawcami jako przykładu udokumentowania rozeznania rynku w konkursie nr 7/2023 nie dopuszcza się już przeprowadzenia rozeznania w tej formie?**

Notatki z przeprowadzonych rozmów z potencjalnymi wykonawcami zostały wykreślone, żeby nie sugerować wnioskodawcom korzystania z tego rodzaju rozeznania rynku z uwagi na jego niską wiarygodność. Nie oznacza to jednak, że partnerzy KSOW nie mogą stosować tej formy dla potwierdzenia racjonalności planowanych kosztów kwalifikowalnych ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym wniosku o wybór operacji. Z instrukcji wypełnienia tego wniosku wprost wynika, że dopuszczalne są różne rodzaje rozeznania rynku, byleby mogły zostać udokumentowane w przypadku kontroli. Wymienione w instrukcji rodzaje to tylko przykłady, które są zalecane.

- 9. W ramach prowadzonej oceny wniosków zgłoszonych do konkursu nr 7/2023 dla partnerów KSOW Jednostka Regionalna KSOW w województwie wielkopolskim otrzymała wniosek Powiatu Pszczyńskiego – partnera KSOW, przekazany przez JR KSOW w województwie śląskim jako**

mylnie skierowany do tejże jednostki. JR KSOW w województwie śląskim powołała się na zapisy §6 pkt 9 Regulaminu konkursu, argumentując, że w toku weryfikacji wniosku ustalono, że większość grupy docelowej operacji pochodzi z województwa wielkopolskiego. Wniosek przekazano po uzyskaniu jego pierwszej korekty (otrzymaliśmy zarówno wersję pierwotną, jak i korektę wniosku). Jednostka Regionalna KSOW w województwie wielkopolskim, po zapoznaniu się z dokumentacją pierwotnej wersji wniosku oraz jego korekty, ustaliła, że operacja, dotyczy udziału wystawców z województwa śląskiego w targach Smaki Regionu w Poznaniu. Wnioskodawca w załączniku nr 3 do tabeli IV scharakteryzował grupę docelową w następujący sposób: Targi „Smaki Regionów” adresowane są do Wytwórców unikatowej, ekologicznej żywności. Zakres tematyczny targów Smaki Regionów jest bardzo różnorodny. Wystawia się tutaj niemal cała branża spożywcza, która za główny cel obrała sobie produkcję żywności zdrowej, regionalnej i ekologicznej” (www.smaki-regionow.pl). W ramach przedmiotowego wniosku, w targach tych udział wezmą przedstawiciele Powiatu Pszczyńskiego oraz lokalnych Wytwórców z powiatu pszczyńskiego, którzy posiadają certyfikat Lokalnej Marki Ziemi Pszczyńskiej dla swoich produktów. Główną grupą docelową są lokalni producenci, wytwarzający certyfikowane produkty, które promowane będą podczas targów w Poznaniu. W wezwaniu do I korekty wniosku JR w województwie śląskim wezwała partnera KSOW do korekty w części III pkt 6 wniosku w następującym zakresie: W cz. III pkt 6 wniosku „Identyfikacja grupy docelowej” należy wskazać grupę docelową operacji, a nie wystawców oraz uzasadnić wybór grupy docelowej biorąc pod uwagę wskazane w części III wniosku: pkt 4 temat operacji, pkt 5.2 cel operacji oraz pkt 9.1 przewidywane efekty realizacji operacji. Biorąc pod uwagę sformułowany cel operacji: Promocja powiatu pszczyńskiego i województwa śląskiego, za pomocą produktów certyfikowanych Lokalną Marką Ziemi Pszczyńskiej i zwiększenie świadomości społeczeństwa o produktach lokalnych wytwarzanych w tym regionie, w naszej ocenie wnioskodawca poprawnie złożył wniosek do JR KSOW województwa śląskiego, gdyż intencją wnioskodawcy było uzyskanie korzyści dla wystawców o czym świadczą również zadeklarowane przewidywane efekty realizacji operacji, tj. Promocja powiatu pszczyńskiego i woj. śląskiego poprzez uczestnictwo przedstawicieli 1 JST (Powiatu Pszczyńskiego) oraz przedstawicieli 9 lokalnych wytwórców produktów certyfikowanych Lokalną Marką Ziemi Pszczyńskiej... Instrukcja wypełnienia wniosku w zakresie załącznika nr 3 dla tabeli IV wskazuje, że grupą docelową mogą być uczestnicy targów lub wystawcy. Z treści wniosku wynika, że grupą docelową są wystawcy z powiatu pszczyńskiego, którzy dzięki udziałowi w targach będą mieli okazję zapromować swoje produkty szerszemu gronu odbiorców, wobec czego wniosek powinien zostać rozpatrzony przez JR KSOW w województwie śląskim. Błędym założeniem jest natomiast przekonanie, że grupa docelową będą mieszkańcy województwa wielkopolskiego, ponieważ organizowana impreza ma charakter ogólnopolski. W związku z powyższym wielkopolska JR KSOW nie jest w tym przypadku właściwa do oceny wniosku i panuje zwrócić dokumentację do województwa śląskiego. Aby nie wydłużać procedowania wniosku, co nie pozostaje bez wpływu na termin wyboru pozostałych operacji, uprzejmie proszę o pilne potwierdzenie prawidłowości zaproponowanego sposobu działania.

Z instrukcji wypełniania wniosku o wybór operacji w zakresie dotyczącym załącznika nr 3 wynika wyraźnie, że w przypadku formy realizacji operacji polegającej na udziale w targach, imprezie plenerowej lub wystawie w kraju na stoisku wystawienniczym lub w punkcie informacyjnym, grupą docelową może być grupa odwiedzających, do której adresowane są targi, impreza plenerowa lub wystawa lub grupa wystawców. Wnioskodawca mógł zatem wskazać we wniosku jako grupę docelową tej operacji wystawców. Wnioskodawca postąpił zgodnie z instrukcją. Nie powinien zatem być wzywany do korekty wniosku w zakresie zmiany grupy docelowej, chyba że z

całokształtu opisu operacji wyraźnie wynika, że chodziło mu o odwiedzających targi, ale w takim przypadku powinien być raczej wezwany do złożenia wyjaśnień. W pytaniu jednak wyraźnie się stwierdza, że z treści wniosku wynika, że grupą docelową są wystawcy z powiatu pszczyńskiego. Wobec tego, JR KSOW w województwie śląskim nie powinna przekazywać wniosku do JR KSOW w województwie wielkopolskim, tylko rozpatrzyć go jako jednostka właściwa w tej sprawie. W związku z tym, JR KSOW w województwie wielkopolskim powinna zwrócić wniosek partnera do JR KSOW w województwie śląskim i poinformować o tym wnioskodawcę wraz z uzasadnieniem zgodnie z § 6 ust. 9 Regulaminu konkursu.

10. W ramach działania 10. Organizacja i udział w targach, wystawach tematycznych na rzecz prezentacji osiągnięć i promocji polskiej wsi w kraju i za granicą Partner KSOW złożył wniosek pt. Promocja obszaru Stowarzyszenia LGD (...) podczas Targów Turystyki Weekendowej Atrakcje Regionów w 2023 roku. Celem operacji wskazany przez Partnera KSOW to promocja obszaru oraz działalności LGD, w tym produktów i usług lokalnych, oferty turystycznej oraz lokalnych przedsiębiorców i organizacji w czasie wydarzenia Targi „Atrakcje Regionów”. Przewidywane efekty realizacji operacji to:

- 1. Zapoznanie z ofertą turystyczną obszaru LGD 50 uczestników Targów „Atrakcje Regionów”, mierzone listą osób, które pobrały aplikację Ekomuzea.**
- 2. Zapoznanie z działalnością LGD i realizowanymi projektami z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 50 uczestników Targów „Atrakcje Regionów”, mierzone listą osób, które rozwiązały zadanie dot. działalności LGD w postaci przygotowanego materiału drukowanego.**

Mając na uwadze opis działania 10 zamieszczony w Planie działania KSOW na lata 2014-2020 działanie 10 ma „służyć promowaniu polskich i regionalnych producentów żywności, wytwórców produktów lokalnych, lokalnych twórców i artystów, a także poznanie wykorzystywanych na świecie rozwiązań organizacyjnych i technologicznych w produkcji rolnej, metod produkcji, uprawy roślin i hodowli zwierząt. Działanie ma na celu organizację i udział w targach, imprezach plenerowych i wystawach tematycznych, a także organizację stoisk wystawienniczych i punktów informacyjnych na targach, imprezach plenerowych i wystawach, na których promowane są polskie produkty żywnościowe, ale także promowana jest kultura wiejska, dziedzictwo kulturowe, turystyka wiejska (w tym agroturystyka)”. Wobec powyższego proszę o informację czy operacje realizowane w ramach działania 10 mają służyć jedynie promowaniu polskich i regionalnych producentów żywności, wytwórców produktów lokalnych, lokalnych twórców i artystów, a także zapoznaniu się z wykorzystywanymi na świecie rozwiązaniami organizacyjnymi i technologicznymi w produkcji rolnej, metodami produkcji, uprawy roślin i hodowli zwierząt. Natomiast targi/imprezy plenerowe/ wystawy tematyczne promujące polskie produkty żywnościowe, kulturę wiejską, dziedzictwo kulturowe, turystyka wiejska (w tym agroturystyka) należy traktować jedynie jako tło działań mających na celu promowaniu polskich i regionalnych producentów żywności, wytwórców produktów lokalnych, lokalnych twórców i artystów. Czy też w ramach działania 10 mogą być realizowane także działania promujące stricte turystykę wiejską (agroturystykę).

Z opisu działania 10 w planie działania KSOW wynika, że celem tego działania jest również organizacja i udział w targach, imprezach plenerowych i wystawach, na których promowana jest kultura wiejska, dziedzictwo kulturowe lub turystyka wiejska (w tym agroturystyka). Taka promocja może więc stanowić nie tylko tło dla innych działań, na które nastawione jest również działanie 10, ale także samodzielny temat operacji. W przypadku turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, należy zwrócić uwagę, aby jej promocja nie polegała wyłącznie na pokazaniu walorów krajobrazowych,

naturalnego ukształtowania terenu obszarów wiejskich, lecz przede wszystkim oferty konkretnych usług turystycznych świadczonych na tych obszarach przez określone osoby, podmioty czy instytucje, czynnej infrastruktury turystycznej, miejsc, które warto odwiedzić i które mogą być inspiracją dla mieszkańców obszarów wiejskich do podjęcia takiej działalności.

- 11. W ramach konkursu 7/2023 dla Partnerów KSOW do jednostki regionalnej wpłynął wniosek złożony przez konsorcjum. Forma prawna działalności prowadzonej przez lidera konsorcjum to fundacja, natomiast konsorcjant (członek konsorcjum) prowadzi działalność w formie stowarzyszenia. Operacja będzie realizowana samodzielnie bez dodatkowego partnera. Mając na uwadze powyższe proszę o informacje czy w ramach oceny wniosku należy przyznać 1 punkt za kryterium fakultatywne nr 7 „Co najmniej jeden partner KSOW, który bierze udział w realizacji operacji, prowadzi działalność w innej formie prawnej niż inny partner KSOW, w tym dodatkowy partner KSOW, który bierze udział w realizacji tej operacji, w szczególności w formie spółki, stowarzyszenia lub fundacji, lub jest osobą fizyczną, która nie prowadzi działalności gospodarczej”, biorą pod uwagę zapis w Przewodniku po ocenie wniosków „Ocena spełnienia kryterium dokonywana jest na podstawie informacji zawartych w części I pkt 1.2 oraz części IV pkt 2 wniosku.”? Nadmieniam, że część I pkt 1.2 wniosku odnosi się do Partnera KSOW – lidera i członka konsorcjum, natomiast część IV pkt 2 wniosku odnosi się do dodatkowego partnera KSOW, o którym mowa w pkt. 1.2, który nie jest członkiem konsorcjum.**

Z nazwy tego kryterium wynika, że chodzi o formę prawną każdego partnera KSOW uczestniczącego w realizacji operacji, tj. wnioskodawcy, jak i dodatkowego partnera KSOW, czyli podmiotu, który zawarł z wnioskodawcą umowę partnerstwa. Jeżeli wnioskodawcą jest konsorcjum, czyli podmiot złożony z dwóch lub więcej partnerów KSOW, należy wziąć pod uwagę formę prawną każdego członka konsorcjum, nie tylko jego lidera, pomimo wskazania w Przewodniku po ocenie wniosku, że ocena spełnienia tego kryterium dokonywana jest na podstawie informacji zawartych w części I pkt 1.2 wniosku. Tak wynika z pkt. 2.2 formularza wniosku o wybór operacji składanego przez konsorcjum, w którym należy wskazać formę prawną działalności prowadzonej przez konsorcjanta. Podanie w pkt. 2.2 formy prawnej służy wyłącznie ocenie spełnienia kryterium 7 i tylko w tym celu ten punkt został zawarty w formularzu wniosku składanym przez konsorcjum. Z żadnego dokumentu konkursowego nie wynika, że nie można uznać tego kryterium za spełnione wyłącznie na podstawie oceny formy prawnej działalności prowadzonej przez członków konsorcjum, czyli bez udziału w operacji dodatkowego partnera KSOW. Sformułowanie w nazwie kryterium „Co najmniej jeden partner KSOW, który bierze udział w realizacji operacji, prowadzi działalność w innej formie prawnej niż inny partner KSOW...” wskazuje właśnie na konsorcjum, czyli podmiot złożony z dwóch lub więcej osób uczestniczących w realizacji operacji, a nie na pojedynczego wnioskodawcę, zwłaszcza że dodatkowy partner KSOW jest wymieniony w tej nazwie osobno. Sformułowanie „w tym dodatkowy partner KSOW” oznacza, że mieści się on w zakresie szerszego pojęcia „inny partner KSOW”.

- 12. Partner KSOW złożył wniosek na realizację operacji dotyczącej zorganizowania zawodów strażackich. W ramach przedstawionych kosztów w zestawieniu rzeczowo-finansowym wykazał koszt cateringu na kwotę 13 000 zł dla grupy 30 osób. Jednostka Regionalna uznała ten koszt za nieracjonalny i po przeprowadzeniu rozeznania rynku wykazała, że realna cena rynkowa wynosić będzie ok. 3 000 zł. Kwota kosztów kwalifikowanych tej operacji wynosi 22 603,83 zł. Po rozeznaniu rynku i pomniejszeniu kwoty za catering o 10 000 zł, kwota kosztów kwalifikowanych wynosić będzie 12 603,83 zł. Zgodnie z Przewodnikiem po ocenie wniosku (..) – warunek: co najmniej 85% zaplanowanych kosztów realizacji operacji, ujętych w zestawieniu rzeczowo-**

finansowym, jest kwalifikowany, jeżeli spełnia łącznie trzy warunki: 1) jest uzasadniony zakresem operacji, 2) jest niezbędny do osiągnięcia celu operacji oraz 3) jest racjonalny, tzn. odpowiada wartości rynkowej. W tym przypadku uznano, że ww. koszt nie spełnia wyłącznie warunku racjonalności (pozostałe dwa warunki tak) i zgodnie z Podręcznikiem, należy pomniejszyć ten koszt do wysokości odpowiadającej jego wartości rynkowej. Mając na uwadze powyższe, czy postępowanie Jednostki Regionalnej KSOW powinno polegać jedynie na pomniejszeniu ww. kosztu do jego ceny rynkowej, czy też należy jeszcze dokonać oceny warunku dot. co najmniej 85% kosztów jest kwalifikowanych?

Wątpliwości budzi realizacja operacji polegającej na organizacji zawodów strażackich. Jednostka regionalna powinna przede wszystkim ocenić, czy taki przedmiot operacji mieści się w zakresie wybranego przez partnera KSOW tematu. Pomniejszając jeden z kosztów operacji o ponad 15% do wysokości rynkowej (ocena warunku racjonalności) i stwierdzając, że spełnia on pozostałe dwa warunki kwalifikowalności, jednostka regionalna dokonała tym samym oceny warunku dotyczącego kwalifikowalności co najmniej 85% zaplanowanych kosztów realizacji operacji, ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym, nawet jeżeli nie oceniła jeszcze pod tym względem pozostałych kosztów operacji. Pomniejszenie bowiem o ponad 15% kosztów ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym oznacza, że ww. warunek nie został spełniony, ponieważ mniej niż 85% kosztów ujętych w tym zestawieniu zostało uznane za kwalifikowalne, a tym samym operacja nie podlega dalszej ocenie. Nie ma zatem potrzeby oceny pod tym względem pozostałych kosztów operacji.

13. Partner KSOW złożył wniosek na realizację operacji w ramach działania 6 i zaplanował m.in.:

- 1) konferencję z usługą wykładowcy i moderatora. Praca wykładowcy to 40 minut wystąpienia/wykładu, osoby z odpowiednim wykształceniem, dorobkiem naukowym i doświadczeniem zawodowym. Przy wyliczeniu wynagrodzenia wnioskodawca naliczył koszty za: wykład 40 minut, 6 godzin „gotowości” podczas trwania konferencji (6 godzin wykładowca pozostaje do dyspozycji uczestników i włącza się w dyskusje i podsumowanie spotkania prowadzonego przez moderatora) i 7 godzin 20 minut przygotowania do wykładu (łącznie 14 godzin). Całość pracy oszacowano na 1 400,00 zł. Moderator prowadzi/moderuje 6 – godzinną konferencję i przygotowuje się do tego przez 8 godzin. Czy wskazane przez Partnera koszty powinniśmy uznać za kwalifikowalne i finansować: „gotowość” do pracy i godziny poświęcone na „naukę” przez osoby wykwalifikowane i specjalizujące się w danej dziedzinie?;
- 2) konkurs pt. „Klimat, środowisko i biogospodarka – moja miejscowość za 10 lat”, prace mają być przygotowane w formie papierowej oraz elektronicznej, w formie projektu, którego wdrożenie będzie stanowiło rozwiązanie problemu występującego na obszarze LGD. Rodzaj problemu musi mieć związek ze szkodliwymi dla środowiska działaniami, które należy zastąpić ekologicznym odpowiednikiem lub działaniami o charakterze prewencyjnym. Konkurs obejmował będzie 3 kategorie:
 - Rozwój zielonej gospodarki, w tym wykorzystanie OZE oraz funkcjonowania spółdzielni energetycznych,
 - Ochrona środowiska naturalnego, metod ograniczania stosowania środków chemicznych w rolnictwie, przeciwdziałania zmianom klimatycznym i adaptacji do tych zmian,
 - Gospodarka w obiegu zamkniętym jako sposób na ograniczenie wytwarzania odpadów w rolnictwie i możliwości ich ponownego wykorzystania jako surowców wtórnych.

O ile uważamy, że tematyka jest warta uwagi, to mamy poważne wątpliwości, czy konkurs realizuje założenia działania 6 służące wymianie wiedzy pomiędzy różnymi środowiskami

uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich, promowaniu integracji i współpracy między nimi. Czy zatem koszty konkursu (nagród) powinniśmy uznać za kwalifikowalne?

Koszty gotowości wykładowcy do pracy można uznać za kwalifikowalne, ponieważ jest to gotowość podczas trwania konferencji, czyli w trakcie realizacji operacji. Wykładowca pozostaje bowiem do dyspozycji uczestników konferencji przez cały czas jej trwania, może więc dostawać od nich pytania, na które powinien odpowiadać. Ponadto włącza się w dyskusje i podsumowanie spotkania. Nakład pracy związany z przygotowaniem wykładu i moderowania konferencji powinien być w kalkulowany w cenę wykładu/moderacji, a nie stanowić odrębnej pozycji kosztów w zestawieniu rzeczowo-finansowym. W jaki sposób można zweryfikować efektywny czas poświęcony na przygotowanie do wykonania tych zadań, ile faktycznie przeznaczono na to czasu? Jeżeli mamy do czynienia z ekspertami (osoby wykwalifikowane, specjalizujące się w danej dziedzinie i posiadające doświadczenie zawodowe, a także, w przypadku wykładowcy, dorobek naukowy), to wskazany czas poświęcony na przygotowania jest zdecydowanie za długi. Osoby te mogą dostać wynagrodzenie za 40 min. wykładu i za gotowość do odpowiadania na pytania podczas konferencji oraz za 6 godzin jej moderowania. Partner powinien przedstawić szczegółowy sposób wyliczenia kosztów pracy wykładowcy i moderatora oraz w razie potrzeby przedstawić dodatkowe wyjaśnienia. Możliwość realizacji operacji w formie konkursu w działaniu 6 nie została wykluczona, dlatego nie należy jej z założenia kwestionować. Partner KSOW w ramach tej formy może zbierać pomysły dotyczące rozwoju obszarów wiejskich, które są następnie rozpowszechniane, realizowane lub w inny sposób wykorzystywane. Należy przy tym pamiętać, że jednym z obligatoryjnych kryteriów oceny operacji partnera KSOW jest kryterium dotyczące formy jej realizacji, która ma być adekwatna do celu, zakresu i przewidywanych efektów realizacji operacji.

- 14. Partner KSOW w uzupełnieniu wniosku postanowił sobie podnieść kwotę przeznaczoną na wydatki związane ze zwrotem kosztów przejazdu Zarządu Stowarzyszenia, który z racji realizowanej operacji będzie podróżował z jednego województwa do drugiego. Kwota wzrosła o 1 000,00 zł. Czy powinniśmy zastosować zapisy § 7 ust. 10 Regulaminu... „W przypadku uzupełnienia wniosku w sposób wykraczający poza zakres objęty wezwaniem, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia, z zastrzeżeniem ust. 11.” i pozostawić go bez rozpatrzenia. Partner KSOW nie uzupełnił wniosku w zakresie w którym został wezwany w I wezwaniu.**

Jeżeli partner KSOW nie uzupełnił wszystkich braków we wniosku o wybór operacji po pierwszym wezwaniu, należy wezwać go ponownie do ich uzupełnienia pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, w tym do usunięcia zmian wprowadzonych niezgodnie z zakresem I wezwania, chyba że jednostka oceniająca uzna, że są one niezbędne dla zachowania spójności w treści wniosku oraz nie prowadzą do jego istotnej modyfikacji. Podwyższenie kosztów nie jest możliwe na etapie oceny wniosku. Taką zmianę należy potraktować jako jego istotną modyfikację. Partner KSOW mógłby podnieść wysokość kosztu na etapie realizacji operacji w wyniku przesunięć pomiędzy kosztami, obniżając wysokość innych kosztów, nie zwiększając sumy całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

- 15. Do JR KSOW wpłynął wniosek złożony przez konsorcjum składające się z 2 Partnerów KSOW. Wniosek został złożony na operację polegającą na organizacji wyjazdu studyjnego dla 30 osób. W przedłożonej z wnioskiem umowie konsorcjum podział zadań związanych z udziałem w konsorcjum przedstawia się w następujący sposób:**
- 1. Do Partnera KSOW nr 1 należy realizacja następujących zadań:**

- 1) wyjazd studyjny krajowy;
- 2) finansowanych w ramach kosztów kwalifikowanych przypisanych do niego we wniosku o wybór operacji:
 - a) wyjazd studyjny krajowy;
2. Do Partnera 2 należy realizacja następujących zadań:
 - 1) promocja operacji oraz rekrutacja uczestników”
 - 2) finansowanych w ramach wkładu własnego przypisanego do niego we wniosku o wybór operacji:
 - a) promocja operacji oraz rekrutacja uczestników.

Proszę o informacje, czy przy tak sformułowanym podziale zadań można uznać że idea konsorcjum została zachowana? Zgodnie z regulaminem konkursu konsorcjum to dwóch lub więcej partnerów KSOW, którzy zawarli w formie pisemnej umowę, na podstawie której zamierzają wspólnie realizować operację i wspólnie ubiegać się o zwrot kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez każdego z nich na tę realizację, reprezentowanych przez jednego z tych partnerów KSOW. Tu mamy sytuację w której tylko jeden Partner będzie ubiegał się o zwrot kosztów kwalifikowanych.

Czy taki wniosek należy odrzucić? A jeśli tak to jaką podstawę prawną należy zastosować?

Przy takich zapisach, pomimo że zawartych w formularzu umowy konsorcjum, faktycznie mamy do czynienia z partnerstwem, w którym jeden partner KSOW ponosi koszty kwalifikowalne, a drugi wyłącznie koszty wkładu własnego, jednak zgodnie z art. 65 § 2 Kodeksu cywilnego, w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Jednostka regionalna oceniająca wniosek ma w tej sytuacji trzy rozwiązania do wyboru:

- 1) wezwać partnera KSOW, wskazanego w umowie jako lider konsorcjum, do uzupełnienia braków w tej umowie, przez jej wypełnienie zgodnie z formularzem, i ewentualnie w innych złożonych dokumentach (w szczególności wniosku o wybór operacji, załącznikach nr 1-3) – jeżeli nie ma wątpliwości, że zamiarem partnerów KSOW jest realizacja operacji przez konsorcjum, albo
- 2) wezwać do złożenia wniosku o wybór operacji na właściwym formularzu wraz załącznikami tego partnera KSOW, który będzie ponosił koszty kwalifikowane – jeżeli nie ma wątpliwości, że zamiarem partnerów KSOW jest realizacja operacji w partnerstwie, albo
- 3) przed wezwaniem w pkt. 1 i 2 wezwać lidera „konsorcjum” do złożenia wyjaśnień jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy – jeżeli są wątpliwości, czy zamiarem partnerów była realizacja operacji w formie konsorcjum czy partnerstwa.

Jeżeli w wyniku wyjaśnień okaże się, że partnerzy KSOW chcą realizować operację jako konsorcjum – należy wezwać lidera zgodnie z pkt. 1., jeżeli w partnerstwie – należy wezwać partnera KSOW, który będzie ponosił koszty kwalifikowane, zgodnie z pkt. 2. W celu skrócenia czasu oczekiwania na złożenie przez partnera KSOW poprawionych dokumentów, w wezwaniu, o którym mowa w pkt. 3, należy wskazać partnerowi, co ma zrobić, jeżeli operację ma realizować konsorcjum (rozwiązanie w pkt. 1) albo partnerstwo (rozwiązanie w pkt. 2). Nie będzie wówczas konieczne wysyłanie dwóch wezwań, tj. najpierw stosując pkt 3, a po otrzymaniu odpowiedzi – pkt 1 albo 2. Partner nie musi odpowiedzieć na pytanie JR, że zgodnym zamiarem stron i celem umowy była realizacja operacji przez konsorcjum albo w partnerstwie. Wystarczy, że w odpowiedzi od razu zachowa się zgodnie z pkt. 1 albo 2, co będzie jednoznaczne z tym, jaki był ten zamiar i cel. Jeżeli tak się zachowa, czyli złoży poprawione dokumenty, takie wezwanie należy potraktować jak pierwsze wezwanie do uzupełnienia braków, o którym mowa art. 57d ust. 5 ustawy ROW. Wówczas takie wezwanie powinno spełniać warunki określone w tym przepisie.

- 16. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”, w ramach konkursu 7/2023 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) na wybór operacji, które będą realizowane w 2023 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2022–2023, złożyło do Jednostki Regionalnej Województwa Mazowieckiego wniosek pn. „Smart Villages – droga do rozwoju inteligentnych wsi”. Wśród przedstawionych kosztów kwalifikowalnych znalazł się wyjazd studyjny oraz opracowanie koncepcji Smart Villages dostosowanej dla specyfiki obszaru działania stowarzyszenia. Z województwa podlaskiego uzyskaliśmy informację, że w ramach poddziałania 19.2 Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu” nie złożyło dotychczas wniosku o wsparcie na realizację operacji związanych ze Smart Villages (w różnych postaciach). W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o informację, czy zasadnym jest kwalifikowanie kosztu opracowania koncepcji Smart Villages, jeżeli LGD ma możliwość pozyskania funduszy z Lidera?**

Jak wynika z PROW 2014-2020, środki w poddziałaniu 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” są przeznaczone m.in. na realizację operacji polegających na opracowaniu koncepcji Smart Village (SV). Beneficjentem może być LGD jedynie w przypadku m.in. „projektów grantowych”. Zgodnie z opisem tego poddziałania w zakresie rodzaju wsparcia, w przypadku operacji polegających na przygotowaniu koncepcji SV, operacje realizowane są jedynie w formie projektów grantowych. Skoro zatem w PROW wyodrębniono poddziałanie służące m.in. realizacji operacji polegających na przygotowaniu koncepcji SV, partner KSOW będący LGD powinien korzystać ze środków przeznaczonych na ten cel. Środki dostępne w konkursie organizowanym w ramach KSOW są przeznaczone na realizację operacji polegających na wymianie lub upowszechnianiu wiedzy i doświadczeń dotyczących określonego tematu. W przypadku tematu „Rozwój lokalny” operacja może dotyczyć inteligentnych wiosek, ale ma polegać na wymianie lub upowszechnianiu wiedzy i doświadczeń dotyczących wspierania oddolnych inicjatyw i narzędzi promujących ideę smart village. Opracowanie koncepcji SV nie mieści się w zakresie tego tematu.

- 17. Partner oszacował koszt na podstawie dwóch ofert. Został wezwany do oszacowania wartości zamówienia zgodnie z instrukcją, tj. poprzez porównanie cen u co najmniej trzech potencjalnych usługodawców. Partner, zgodnie z wezwaniem dokonał ponownie rozeznania cenowego. W ponownym rozeznaniu okazało się, że koszty wzrosły. Pytanie brzmi: czy można zakwalifikować wyższą kwotę zgodnie z poprawnie dokonanym oszacowaniem kosztu czy też należy przyjąć koszt oszacowania na dzień złożenia wniosku (22 grudnia 2022) a różnicę Partner musi pokryć z własnych kosztów?**

W przypadku gdy partner KSOW spróbował rozeznąć cenę u co najmniej trzech wykonawców, a tylko od dwóch z nich otrzymał odpowiedź, rozeznanie jest prawidłowe. Zgodnie ze odpowiedzią MRiRW na pytanie 66 dotyczące konkursu nr 1/2017, zawarte w FAQ na stronie internetowej MRiRW: „Do uznania rozeznania rynku za prawidłowe wystarczy otrzymanie odpowiedzi od jednego z wykonawców (Zamawiający, dokonując rozeznania rynku, nie ma wpływu na liczbę otrzymanych ofert w odpowiedzi na właściwie skierowane zapytania ofertowe), do których wysłano zapytanie, jeżeli zapytanie ofertowe wysłano do co najmniej trzech wykonawców, a jeżeli na rynku jest mniej niż trzech wykonawców – do każdego z nich.”. W przypadku gdy partner rozeznął cenę tylko u dwóch wykonawców, bo tylko do dwóch zwrócił się w tym celu z pytaniem, a nie byli to jedynymi wykonawcami na rynku, powinien zostać wezwany do uzupełnienia braków we wniosku w sposób wskazany w pytaniu. Jeżeli w wyniku prawidłowego, bo zgodnego z instrukcją wypełnienia wniosku, uzupełnienia braków wzrosły koszty kwalifikowalne, należy te koszty uznać.

Zgodnie z odpowiedzią MRIRW na inne pytanie dotyczące jednego z poprzednich konkursów: „Na etapie pisania wniosku o wybór operacji chodzi jedynie o wskazanie szacunkowego kosztu, tj. orientacyjnego, przybliżony do tego, jaki może zostać poniesiony w wyniku realizacji operacji, a nie faktycznego kosztu, który zostanie ostatecznie poniesiony przez partnera.”. Uznanie wyższych kosztów kwalifikowalnych w wyniku korekty wniosku potwierdzają stanowiska Instytucji Zarządzającej w odpowiedzi na pytania dotyczące poprzednich konkursów. IZ stwierdziła w nich m.in.:

- 1) „Jeżeli partner KSOW uzupełnił wniosek zgodnie z wezwaniem, nie może zastosować wobec niego sankcji w postaci pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.”;
- 2) „Na etapie oceny korekty wniosku partnera dopuszczalne jest zwiększenie wartości operacji, jeżeli wynika to z wezwania partnera do korekty wniosku, do którego partner się zastosował, czyli postąpił zgodnie z treścią wezwania od jednostki oceniającej wniosek.”;
- 3) „Jeżeli partner KSOW zastosuje się do tego wezwania i w jego granicach uzupełni wniosek, tj. prawidłowo zsumuje koszty cząstkowe, to niezależnie od wyniku takiego zsumowania – budżet operacji wzrośnie albo zmaleje, jeżeli zsumowanie będzie prawidłowe, wniosek powinien podlegać rozpatrzeniu. Nie można bowiem „karać” wnioskodawcy za zastosowanie się do wezwania.”;
- 4) „Partner zatem, w wyniku wezwania do korekty wniosku, poprawnie dokonał rozeznania rynku, tj. wysłał zapytanie do co najmniej trzech podmiotów zgodnie z instrukcją wypełnienia kolumny 12 załącznika nr 1 do wniosku o wybór operacji, bo co najmniej tylu wykonawców zdolnych wykonać zamówienie istnieje na rynku. Prawidłowo oszacował też koszt usługi, uśredniając jego wysokość na podstawie dwóch otrzymanych odpowiedzi. Postąpił zatem zgodnie z treścią wezwania, w związku z czym brak jest podstaw, aby nie rozpatrzyć wniosku skorygowanego w ten sposób.”.

18. W związku z otrzymanym od Partnera KSOW, pismem dot. zmiany w zapisach § 16 Postanowienia w zakresie majątkowych praw autorskich *umowy partnerskiej na realizację operacji w ramach planu operacyjnego KSOW 2022-2023*, zwracam się z prośbą o odpowiedź na poniższe pytania.

- 1. Czy przypis 40 odnoszący się do §16 umożliwia dokonywanie zmian w zakresie ustępu 2 przedmiotowego paragrafu?**
- 2. Czy są jakieś przeciwwskazania aby partner KSOW udzielał Jednostce Regionalnej KSOW licencji niewyłącznej do utworów, które powstają w wyniku realizacji operacji?**
- 3. Czy możemy dokonać zmiany zapisu odwołującego się do udzielenia rodzaju (charakteru) licencji tj. z „wyłącznej” na „niewyłączną” przez Partnera KSOW do utworu (publikacji), który powstanie w wyniku realizacji operacji (taki zapis umożliwi partnerowi na udzielanie licencji drugim podmiotom m.in. na polach eksploatacji związanych z rozpowszechnianiem publikacji na stronach internetowych przez inne podmioty).**

Zgodnie z przypisem 40 w formularzu umowy na realizację operacji dotyczącym §16: „Postanowienia w zakresie majątkowych praw autorskich należy zawrzeć w umowie, jeżeli w ramach operacji powstaną utwory objęte tymi prawami; dopuszczalne są zmiany w §16 w zależności od potrzeb jednostki uprawnionej do zawarcia umowy”.

Ad 1. Przypis 40 umożliwia dokonywanie zmian w zakresie §16 ust. 2.

Ad 2. Co do zasady nie ma żadnych przeciwwskazań, aby partner KSOW udzielił jednostce regionalnej KSOW licencji niewyłącznej do utworów, które powstaną w wyniku realizacji operacji. Ewentualne przeciwwskazania mogą wynikać np. z charakteru utworu, celu operacji czy potrzeb jednostki

regionalnej. Z brzmienia przepisu 40 nie wynikają żadne ograniczenia co do zakresu możliwych zmian w §16.

Ad 3. Można dokonać zmiany zapisu dotyczącego udzielenia przez partnera KSOW rodzaju licencji, tj. z „wyłącznej” na „niewyłączną”, do utworu, który powstanie w wyniku realizacji operacji, co umożliwi partnerowi KSOW udzielanie licencji innym podmiotom na tych samych polach eksploatacji co pola objęte zakresem licencji udzielonej jednostce regionalnej. Zmiana rodzaju licencji nie jest konieczna, jeżeli korzystanie z utworu przez jednostkę regionalną obejmuje inne pola eksploatacji niż pola, na których z tego utworu będą korzystać inne podmioty.

- 19. Partner złożył wniosek o dofinansowanie, w którym obciąiliśmy mu czas na przygotowanie moderowania konferencji, uznając go za niekwalifikowalny. Planowano do realizacji 14 godzin, za kwalifikowalne uznaliśmy 6. Partner podpisał umowę na realizację operacji w takim wymiarze. W trakcie realizacji zwrócił się do nas z pismem, o wyrażenie zgody na zmiany w zakresie rzeczowo–finansowym po przeprowadzonym zapytaniu ofertowym (zgodnie z obowiązującym u Partnera regulaminem wewnętrznym). I tu w dokumentacji zaczyna się problem. Partner KSOW pyta potencjalnych wykonawców o wycenę moderowania 14 godzin (choć w umowie jest 6). W odpowiedzi na zaproszenie spływają 2 oferty. Jeden oferent pokazuje koszt moderowania 14 godzin, drugi zaś nie wiadomo skąd to wie, ale wylicza 6 godzin moderowania!!! Wygrywa oferta, która wylicza 6 godzin, jednakże gdyby obydwie firmy wyceniły taką samą liczbę godzin moderatora, to Partner wybrał niewłaściwą ofertę (droższą). Jak powinniśmy podejść do oceny takiej sytuacji. Czy koszt operacji jest kwalifikowalny?**

Jednostka regionalna KSOW powinna sprawdzić, zgodnie z zawartą umową na realizację operacji, czy wybrany wykonawca jest:

- 1) powiązany osobowo lub kapitałowo z partnerem KSOW w sposób określony w tej umowie;
- 2) umieszczony na liście osób i podmiotów, o której mowa w ustawie o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego.

Dodatkowo należy ocenić, czy koszt jest racjonalny. Z pytania wynika, że w przypadku gdyby w obu ofertach przedstawiono wycenę takiej samej liczby godzin moderowania konferencji, tj. 14 godzin, tańsza byłaby oferta, która nie została wybrana, a zatem jest cena była bardziej korzystna niż oferty wybranej. W związku z tym, za koszt kwalifikowalny należy uznać koszt moderowania 6 godzin konferencji po stawce godzinowej wynikającej z oferty odrzuconej, pod warunkiem, że jej wysokość jest racjonalna (odpowiada wartości rynkowej)). Partner KSOW nie ma jednak obowiązku zmiany wykonawcy usługi moderowania, czyli zastąpienia wykonawcy, który wycenił 6 godzin, wykonawcą, który wycenił 14 godzin, pod warunkiem, że wybrany wykonawca spełnia dwa ww. warunki określone w umowie na realizację operacji.

- 20. Wnioskodawca we wniosku o przyznanie pomocy założył, że kwota kosztów kwalifikowalnych obejmuje także VAT. Załącznik nr 1 do umowy także wskazuje w kolumnie 13 kwoty vat. We wniosku o refundację pojawia się natomiast rachunek (wykonawcą jest stowarzyszenie) zatem podatek VAT wynosi 0. Czy Partner powinien prosić o zgodę na takie zmiany, czy wymagany jest aneks?**

Zgodnie z §14 ust. 1 formularza umowy na realizację operacji, wszelkie zmiany w umowie oraz załącznikach nr 1 i 2 do umowy mogą być zgłoszone najpóźniej wraz ze złożeniem wniosku o refundację, z wyjątkiem zmiany terminu realizacji operacji, którą trzeba zgłosić wcześniej. Jeżeli wniosek o refundację został złożony, zmiana umowy nie jest możliwa. Zgodnie z §7 ust. 3 ww. formularza, w przypadku gdy wniosek o refundację zawiera braki lub błędy, właściwa jednostka wzywa partnera KSOW do złożenia brakujących lub poprawionych dokumentów. W odpowiedzi na

wezwanie partner KSOW powinien wyjaśnić powody rozliczenia operacji w inny sposób niż określony w umowie.

- 21. Partner KSOW zrealizował operację, która zakładała organizację 8-godzinnych warsztatów w 16 gminach. Każde ze spotkań obejmowało przeprowadzenie godzinnego wykładu w zakresie zastosowania ziół, pielęgnacji, zbierania oraz suszenia. Podczas siedmiu pozostałych godzin uczestnicy wykorzystywali nabytą wiedzę przygotowując ziołowe ścieżki edukacyjne. Cele operacji było kultywowanie tradycji oraz upowszechnianie wiedzy w zakresie ziół i lokalnych tradycji ziołolecznictwa w ramach tematu 4. Tradycja i dziedzictwo kulturowe wsi – wymiana lub upowszechnianie wiedzy i doświadczeń dotyczących ginących zawodów, lokalnego rękodzieła i produktów lokalnych. Grupą docelową byli mieszkańcy zamieszkujący obszar działalności LGD, w tym połowę grupy docelowej miały stanowić osoby do 35 roku życia. Na przedstawionych do refundacji listach obecności znalazły się nawet dzieci urodzone w 2022 roku. I tu pytanie od jakiego wieku/roku urodzenia należy zakwalifikować osoby do grupy docelowej do „35 roku życia”.**

Nie można wskazać jednego, określonego wieku dla wszystkich operacji, ponieważ zależy to od ich celu, przedmiotu oraz treści i sposobu przekazu, jaki ma trafić do odbiorcy. Wybór grupy docelowej jest oceniany pod względem zgodności z celem, zakresem i przewidywanymi efektami realizacji operacji. W odniesieniu do zakresu operacji, wnioskodawca powinien uzasadnić, że wskazana przez niego grupa docelowa może być odbiorcą operacji dotyczącej wybranego tematu. Przekaz, jaki ma trafić do odbiorców operacji, powinien być dostosowany m.in. do ich wieku, potrzeb, możliwości poznawczych oraz właściwego odbioru tego przekazu itd. W grupie docelowej nie powinny być osoby, które nie będą w stanie zrozumieć przekazywanych informacji. Z tego względu udział dzieci urodzonych w 2022 r. jako część grupy docelowej operacji realizowanej w 2023 r. jest wątpliwy. Jednakże ostatecznie, jednostka dokonująca oceny, czy dane osoby można zakwalifikować do grupy docelowej powinna kierować się ww. wskazówkami. W poprzednich konkursach dla partnerów KSOW, jeżeli chodzi o udział dzieci w grupie docelowej, byli to najczęściej uczniowie, zwykle szkół rolniczych. Mogą to być również dzieci młodsze, jeżeli przekazywane treści są dostosowane do ich poziomu intelektualnego, emocjonalnego itd. Przykładem może być operacja, o której mowa w pytaniu 10 zawartym w FAQ do konkursu nr 6/2022, dostępnym na stronie internetowej MRiRW. W odpowiedzi Ministerstwo nie zakwestionowało grupy docelowej złożonej z dzieci w wieku 6-10 lat, lecz wyłącznie formę realizacji operacji.

- 22. Czy na materiałach promocyjnych, a także materiałach szkoleniowych, mogą się znaleźć logotypy partnerów dodatkowych KSOW?**

Zgodnie z §11 ust. 6 formularza umowy na realizację operacji, wśród elementów wymienionych w ust. 3 (obowiązkowe loga i slogany) nie może być umieszczane logo wykonawcy, który wykonuje poszczególne formy realizacji operacji, ale nie jest Partnerem KSOW. Dopuszczalne jest zamieszczenie logo jednostki uprawnionej do zawarcia Umowy, Partnera KSOW, herbu lub logo województwa lub gminy lub godła państwowego pomiędzy znakiem Unii Europejskiej i logo PROW 2014–2020. Niedopuszczalne jest wyodrębnienie jakiegokolwiek z zastosowanych logo poza ciąg znaków. Partnerem KSOW w rozumieniu formularza tej umowy jest podmiot (lub podmioty, jeżeli wnioszek o wybór operacji został złożony przez konsorcjum), który zawarł umowę na realizację operacji z jednostką regionalną KSOW, czyli jest stroną tej umowy. W związku z tym, w ciągu znaków na materiałach promocyjnych i szkoleniowych nie mogą się znaleźć loga (znak + nazwa) dodatkowych partnerów KSOW. Zgodnie z Księgą wizualizacji znaku PROW, logotyp to nazwa np. programu, instytucji, beneficjenta itp. W odpowiedzi na 54 pytanie zawarte w FAQ do konkursu nr 2/2018 dla partnerów KSOW na stronie internetowej MRiRW „Czy poza nazwą Partnera KSOW na plakacie mogą pojawić się również nazwy dodatkowych partnerów?” znalazło się następujące

stwierdzenie: „postanowienie §11 ust. 6 formularza umowy określa wyłącznie sposób użycia logo, nie dotyczy zatem przypadków użycia nazwy, w związku z tym należy uznać za dopuszczalne umieszczenie na plakacie obok nazwy partnera KSOW, z którym zawarto umowę na realizację operacji, nazw dodatkowych partnerów uczestniczących w realizacji tej operacji.”. W związku z powyższym, na materiałach promocyjnych i szkoleniowych mogą się znaleźć wyłącznie nazwy dodatkowych partnerów KSOW, jednakże poza ciągiem znaków/logo.

23. Partner złożył wniosek o refundację operacji składającej się z dwóch form: konferencji i konkursu. We wniosku o wybór operacji Partner założył następujące wskaźniki:

- Liczba konkursów - 1; Liczba uczestników konkursów – 45 os.
- Liczba konferencji – 1; Liczba uczestników, w tym: liczba gości zagranicznych/przedstawicieli LGD/
doradców – 45/0/6.

Partner nie osiągnął założonego wskaźnika dla liczby uczestników konkursu, ponieważ w konkursie udział wzięło 16 osób. Natomiast osiągnął wskaźnik 45 osób dla konferencji. Cel operacji został zrealizowany.

Koszty związane z konkursem to:

- Nagrody finansowe: główna za najlepszy ser (1000 zł), I miejsce w kategorii (4 x 500 zł), wyróżnienie (4 x 300 zł) – 4 200,00,
- Statuetka przyznawana do nagrody głównej za najlepszy ser wraz z grawerem – 207,99,
- Zatrudnienie ekspertów serowarskich do przeprowadzenia oceny konkursowej serów – 10 650,00,
- Baner reklamowy jednostronny - 338,37.

Koszty związane z konferencją:

- Catering dla uczestników konferencji - 5925,15,
- Zatrudnienie wykładowców na konferencję towarzyszącą konkursowi – 7100,00.

Zgodnie z par. 3 ust 3 umowy „Dopuszcza się osiągnięcie wskaźników na poziomie niższym niż 80% pod warunkiem osiągnięcia celu operacji, jednakże w takim przypadku wysokość kosztów kwalifikowalnych uzależniona od liczby osiągniętych wskaźników zostanie proporcjonalnie pomniejszona do liczby faktycznie osiągniętych wskaźników”. Wobec powyższego JR KSOW prosi o informację, czy w opisaney powyżej sytuacji należy ściąć koszty, a jeśli tak to, które koszty należy ściąć i jaką metodologię przyjąć.

Z § 3 ust. 3 formularza umowy wynika, że zmniejsza się koszty, których wysokość była uzależniona od liczby wskaźników do osiągnięcia. W związku z tym, że operacja była realizowana w dwóch formach, należy się odnieść do kosztów tej formy, w której nie osiągnięto wskaźników, czyli do konkursu. Do kosztów konkursu, które są lub mogą być uzależnione od liczby uczestników, których liczba była wskaźnikiem do osiągnięcia, można zaliczyć koszty nagród, statuetki i ewentualnie zatrudnienia ekspertów. W związku z tym, że łącznie zaplanowano przyznać 9 nagród i jedną statuetkę, a ostatecznie w konkursie wzięło udział 16 osób, czyli liczba uczestników przewyższa liczbę nagród i statuetek i tym samym nie ma wpływu na wysokość tych kosztów, nie należy pomniejszać kosztów nagród i statuetki. Do rozważenia pozostaje wysokość kosztów zatrudnienia ekspertów. Jeżeli była ona uzależniona od liczby uczestników, powinna zostać proporcjonalnie zmniejszona, ponieważ koszty ich zatrudnienia byłyby niższe, gdyby od początku zakładano, że w konkursie weźmie udział mniej niż 45 osób. Do oceny prac mniejszej liczby uczestników potrzeba by było bowiem mniej ekspertów, ale to powinna wyjaśnić jednostka regionalna KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW. Koszty związane z organizacją konferencji nie powinny zostać zmniejszone, gdyż dotyczą innej formy realizacji operacji, w której wskaźniki zostały osiągnięte, a obie formy nie były ze sobą związane tj. realizacja jednej nie miała wpływu na realizację drugiej, w tym wielkość osiągniętych wskaźników.

24. Partner KSOW zaplanował w ramach realizowanej operacji czterodniowy wyjazd studyjny krajowy. W ramach kosztów zaplanowano m.in. koszty: transportu, noclegów, wyżywienia oraz ubezpieczenie grupowe uczestników wyjazdu. W załączniku nr 1 do umowy koszty ubezpieczenia zaplanowano na kwotę 810 zł. Po przeprowadzonym zapytaniu ofertowym wykonawca złożył ofertę na cały wyjazd studyjny na kwotę 90 000,00 zł. W złożonym wniosku o refundację Partner KSOW przedstawił fakturę na kwotę 90 000,00 zł bez rozbicia kosztów na poszczególne pozycje wskazane w zał. Nr 1. Partner KSOW w Zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do wniosku o refundację wskazuje koszt ubezpieczenia na kwotę 810 zł. Jednakże do wniosku dołącza 2 polisy ubezpieczeniowe: 1) Pierwsza ubezpiecza na czas od 22.08.2023 do 23.08.2023 na kwotę 56,50 zł, 2) Druga ubezpiecza na czas od 24.08.2023 do 26.08.2023 na kwotę 62,77 zł, co do których mamy dwie wątpliwości. Po pierwsze polisa obejmuje dzień 26 sierpnia 2023, a wyjazd był zaplanowany na dni 22-25.08.2023 (Partner KSOW tłumaczy, że powrót miał miejsce w późnych godzinach nocnych i mógł przeciągnąć się na dzień 26.08.2023 r. i była to „przezorność” wykonawcy w „gratisie”!). Po drugie wartość polisy to 119,27 zł a nie 810,00 zł. Jeśli koszt polisy wyniósł 119,27 zł to inny koszt (np. noclegu czy przejazdu) jest wyższy. Czy zatem Partner powinien wnioskować o zmianę pomiędzy pozycjami? Z drugiej zaś strony Partner KSOW przedstawił do refundacji fakturę za całość nie dołączając szczegółowego rozliczenia. Proszę zatem o informację jak rozliczyć taki koszt. Czy ubezpieczenie za dzień 26 sierpnia 2023 mimo deklaracji gratisu jest wydatkiem kwalifikowalnym, oraz jaką kwotę powinniśmy zrefundować za polisę ubezpieczeniową, a tym samym za cały wniosek.

Partner KSOW powinien wypełnić zestawienie rzeczowo-finansowe we wniosku o refundację zgodnie z instrukcją do tego wniosku. Zgodnie z opisem sposobu wypełnienia kolumny 2 „Nazwa kosztu” części VI tego wniosku: „Jeżeli wykonawca usługi lub dostawca towaru rozliczył się z partnerem KSOW kompleksowo na podstawie jednego dokumentu księgowego obejmującego całość poniesionych kosztów kwalifikowalnych, w zestawieniu rzeczowo-finansowym należy wymienić nazwy kosztów częściowych składających się na kwotę wskazaną na fakturze (kolumna 3) wraz z przypisaną do każdego z nich ilością (kolumna 4), bez podawania wartości każdego z tych kosztów (kolumna 5), natomiast w kolumnach: „Kwota netto”, „Kwota VAT”, „Kwota brutto”, „Kwota kosztów kwalifikowalnych” należy scalić wiersze dla poszczególnych pozycji kosztów i wstawić kwotę wynikającą z faktury. Kwotę tę należy również ująć w pozycjach: „Razem kwota kosztów kwalifikowalnych” oraz „Razem koszty kwalifikowalne”. Jeżeli w zestawieniu rzeczowo-finansowym wniosku o refundację partner KSOW wpisał kwotę ubezpieczenia, a jednocześnie wykonawca usługi (organizacja wyjazdu studyjnego) rozliczył się z nim kompleksowo na podstawie faktury z jednym kosztem za całość tej usługi, należy wezwać partnera KSOW do korekty części VI wniosku o refundację zgodnie z ww. fragmentem instrukcji do tego wniosku, tzn. w taki sposób, że w kolumnie 2 „Nazwa kosztu” zostaną wymienione nazwy wszystkich kosztów częściowych składających się na usługę kompleksową, nie tylko ubezpieczenie uczestników, wraz z ich ilością w kolumnie 4 i jednocześnie bez podawania wartości każdego z tych kosztów w kolumnie 5. Polisy załączone do wniosku o refundację są niepotrzebne w przypadku gdy wykonawca rozliczył się z partnerem KSOW jedną fakturą za całość usługi. To samo dotyczy załączania innych dokumentów finansowo-księgowych, potwierdzających poniesienie innych kosztów częściowych, które składają się na koszt wskazanych na tej fakturze. Partner KSOW nie ma obowiązku ich załączyć, bo przede wszystkim może ich nie mieć, skoro wykonawca wystawił jedną fakturę za całość (do ewentualnego wyjaśnienia z partnerem KSOW pozostaje kwestia załączenia dwóch polis – dlaczego zostały załączone). Tych polis nie trzeba załączać do wniosku składanego do ARiMR, bo wystarczy faktura. Partner nie musi korygować wysokości kosztu ubezpieczenia, gdyż brakująca różnica między kosztem ubezpieczenia wpisanym do umowy a wynikającym z polis mogła zostać przeznaczona na pokrycie pozostałych kosztów częściowych. Inaczej należałoby postąpić, gdyby okazało się, że usługa kompleksowa rozliczona jedną fakturą, nie obejmuje kosztu ubezpieczenia, a załączone polisy są obok tej faktury odrębnymi dokumentami finansowo-księgowymi. Wówczas za kwalifikowalny należy uznać koszt ubezpieczenia wynikający z załączonych polis, ale pomniejszony

o ubezpieczenie w dniu 26 sierpnia, skoro realizacja operacji zakończyła się 25 sierpnia. Należałoby wówczas podzielić kwotę 62,77 zł przez 3 dni, a następnie otrzymaną kwotę odjąć od sumy ubezpieczenia za pozostałe dwa dni, pomimo że partner KSOW twierdzi, że ubezpieczenie 26 sierpnia było gratis. Aby tej kwoty nie pomniejszać o ten dzień, partner KSOW musiałby przedłożyć inne, wiarygodne wyliczenie kosztu ubezpieczenia, z którego by wynikało ile kosztuje jeden dzień ubezpieczenia danej liczby osób podczas wyjazdu studyjnego o takim samym zakresie ubezpieczenia każdego dnia np. wyliczenie wynikające z umowy zawartej z ubezpieczycielem.

- 25. Czy w przypadku wniosku złożonego przez Partnera KSOW - jednostkę samorządu terytorialnego (gminę), mogła ona podpisać umowę na usługę medialną obejmującą zakresem m.in. realizację filmów informacyjno-edukacyjnych, spotów promocyjnych, kampanii informacyjno-edukacyjnej oraz promocyjnej w mediach społecznościowych - Facebook Ads, wydruk plakatów, ze swoją spółką akcyjną, w której akcjonariusz - gmina posiada udział w wysokości 99,129%. Zapisy umowy na realizację operacji w ramach Planu Działania KSOW na lata 2014-2022 Plan operacyjny na lata 2022-2023 te stanowią, że Partner KSOW nie może być wykonawcą zadania w ramach operacji, nie może czerpać korzyści, w tym majątkowych, w związku z realizacją operacji, jak również nie może być powiązany osobowo lub kapitałowo z partnerem KSOW. Postanowień tych, nie stosuje się, gdy Partner KSOW jest obowiązany do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych do ponoszenia kosztów kwalifikowalnych, a także gdy z ustawy pzp wynika, że do danego przedmiotu zamówienia nie stosuje się przepisów tej ustawy oraz w przypadku gdy wybrany wykonawca jest jedyny na rynku. W świetle tych informacji, jak również biorąc pod uwagę, że mamy do czynienia z odrębnymi formami prawnymi gminą, która jest właścicielem spółki akcyjnej oraz faktem, że usługi medialne są zwolnione z obowiązku stosowania ustawy pzp czy można uznać za koszt kwalifikowalny przedmiotową usługę?**

Instytucja zarządzająca pomocą techniczną PROW nie jest właściwa do oceny, czy w danym przypadku należało zastosować przepisy o zamówieniach publicznych, czy przedmiot zamówienia mieścił się w katalogu zamówień, do których nie stosuje się przepisów ustawy pzp oraz czy wybrany przez partnera KSOW wykonawca był jedyny na rynku. Instytucja zarządzająca może przedstawić swoją opinię w tym zakresie, ale nie będzie to opinia wiążąca, a ostateczną decyzję w sprawie stwierdzenia, z jakim przypadkiem mamy do czynienia, należy do jednostki regionalnej KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW. Wykonawca, którego ponad 99 % akcji posiada partner KSOW, jest z tym partnerem powiązany kapitałowo w sposób, o którym mowa w §3 ust. 13 pkt 2 formularza umowy na realizację operacji (posiadanie co najmniej 10% udziałów lub akcji spółki kapitałowej). Z tego formularza wynika jednak wprost, że postanowień o zakazie powiązań osobowych lub kapitałowych między partnerem KSOW i wykonawcą zamówienia nie stosuje się, gdy partner KSOW jest obowiązany do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych do ponoszenia kosztów kwalifikowalnych, a także gdy z ustawy pzp wynika, że do danego przedmiotu zamówienia nie stosuje się przepisów tej ustawy oraz w przypadku gdy wybrany wykonawca jest jedyny na rynku. W ustawie pzp są trzy rodzaje zamówień związanych z usługami medialnymi, których udzielanie jest zwolnione ze stosowania przepisów tej ustawy przy wyborze wykonawców. Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy pzp, przepisów tej ustawy nie stosuje się do zamówień, których przedmiotem jest:

- 4) nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcja lub koprodukcja, jeżeli są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych – udzielanych przez dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych;
- 5) zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

Trzeci rodzaj zamówienia jest określony w art. 11 ust. 5 pkt 3, zgodnie z którym, przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne udzielanych przez inne niż określone w ust. 1 pkt 4 podmioty, których przedmiotem działalności jest produkcja i koprodukcja audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, jeżeli zamówienia te są przeznaczone na

potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych. W związku z tym, że zamawiającym jest w tym przypadku gmina, tylko drugi rodzaj zamówienia można brać pod uwagę pod warunkiem, że przedmiot zamówienia udzielonego spółce mieści się w granicach tego przepisu. Pierwszy i trzeci rodzaj zamówienia dotyczy bowiem zamawiających, którzy są albo dostawcami audiowizualnych lub radiowych usług medialnych (ust. 1 pkt 4), albo przedmiotem ich działalności jest produkcja i koprodukcja audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie (ust. 5 pkt 3). Takim zamawiającym nie jest gmina. Drugi z trzech ww. rodzajów zamówienia polega na zakupie czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych (ust. 1 pkt 5). Jednostka regionalna KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW, powinna ocenić, czy zamówienie udzielone spółce przez gminę, polegające na realizacji filmów informacyjno-edukacyjnych, spotów promocyjnych, kampanii informacyjno-edukacyjnej oraz promocyjnej w mediach społecznościowych - Facebook Ads oraz wydruku plakatów, mieści się w zakresie przepisu art. 11 ust. 1 pkt 5, tzn., czy jest to zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych. Definicja audycji jest zawarta m.in. w art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1722), zgodnie z którym, audycją jest ciąg ruchomych obrazów z dźwiękiem lub bez niego (audycja audiowizualna) albo ciąg dźwięków (audycja radiowa), stanowiący odrębną całość w stworzonym przez dostawcę usługi medialnej programie lub katalogu audycji publicznie udostępnianych w ramach audiowizualnej usługi medialnej na żądanie. Naszym zdaniem wydruk plakatów nie mieści się w zakresie tej definicji, jak również w zakresie przepisu art. 11 ust. 1 pkt 5. Poza tym ważny jest nie tylko przedmiot zamówienia, ale także jego wykonawca, którym zgodnie z ww. przepisem musi być dostawca audiowizualnych lub radiowych usług medialnych. Czy spółka, z którą gmina zawarła umowę, jest takim dostawcą? To wszystko powinna ostatecznie ocenić jednostka regionalna KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW, i jednocześnie stwierdzić, czy koszt jest kwalifikowalny w tym zakresie. Podsumowując, nawet jeżeli mamy do czynienia z powiązaniem osobowym lub kapitałowym między partnerem KSOW a wykonawcą, ale partner KSOW jest obowiązany do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych do ponoszenia kosztów kwalifikowalnych lub gdy z ustawy pzp wynika, że do danego przedmiotu zamówienia nie stosuje się przepisów tej ustawy lub w przypadku gdy wybrany wykonawca jest jedyny na rynku, postanowień umowy na realizację operacji o tych powiązaniach nie stosuje się, co oznacza, że partner KSOW nie jest zobowiązany do ponoszenia kosztów kwalifikowalnych w wyniku wyboru wykonawców poszczególnych zadań ujętych w załączniku nr 1 do umowy, którzy nie są z nim powiązani osobowo lub kapitałowo w sposób określony w umowie. Tym samym, w takiej sytuacji partner KSOW może wybierać do realizacji tych zadań takich wykonawców, którzy są z nim powiązani osobowo lub kapitałowo, o ile nie sprzeciwiają się temu przepisy o zamówieniach publicznych, a wówczas koszt takiego zamówienia pod tym względem będzie kwalifikowalny.

- 26. Partner dokonał wyboru Wykonawcy usługi na podstawie rozeznania rynku (poza Ustawą pzp). W ofercie Wykonawca wskazał kwotę netto = brutto za wykonanie usługi. Umowa z Wykonawcą została zawarta na kwotę netto=brutto. Do umowy został zawarty aneks, którym zmieniono kwotę wynagrodzenia z uwagi na to, że usługa była objęta podatkiem VAT. Tym samym kwota brutto wynagrodzenia wzrosła, a kwota netto pozostała bez zmian. Po podpisaniu aneksu i zmianie kwoty brutto oferta Wykonawcy z którym podpisano umowę przestała być najkorzystniejsza. W konsekwencji podjętych przez Partnera działań tj. przez zawarcie aneksu i zmianę kwoty wynagrodzenia brutto, zaistniała sytuacja w której usługa została zrealizowana przez Wykonawcę, którego oferta nie była najkorzystniejsza. W opinii JR KSOW wątpliwości budzi racjonalność poniesionego kosztu. Czy wydatek poniesiony w ten sposób można uznać za kwalifikowalny? Czy też należy ściąć go w całości lub tylko różnicę pomiędzy kwotą netto, a brutto i jaka wówczas będzie odpowiednia podstawa prawna.**

Kwotę refundacji partnerowi KSOW kosztu wynagrodzenia wykonawcy, którego oferta została wybrana, należy zmniejszyć do wysokości ceny najkorzystniejszej oferty złożonej w wyniku rozeznania rynku, która nie została wybrana przez partnera KSOW. Do wysokości tej ceny można zrefundować partnerowi KSOW koszt zrealizowanej usługi. Jeżeli najkorzystniejsza oferta była objęta podatkiem VAT, a podatek ten byłby dla partnera KSOW niekwalifikowalny, koszt tej oferty można zrefundować partnerowi KSOW po pomniejszeniu o kwotę tego podatku.

Podstawa prawna:

- 1) do zmniejszenia partnerowi KSOW kwoty refundacji kosztu wynagrodzenia wykonawcy do wysokości wartości najkorzystniejszej oferty – § 11 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 września 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1549, z późn. zm.), zgodnie z którym, w przypadku gdy wysokość kosztów kwalifikowalnych ujętych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji przekracza wartość rynkową tych kosztów ustaloną w wyniku oceny ich racjonalności, przy ustalaniu wysokości pomocy technicznej uwzględnia się wartość rynkową tych kosztów. Przepis ten na podstawie § 3 ust. 3 tego rozporządzenia stosuje się odpowiednio do kosztów poniesionych przez partnera KSOW, a przepisy tego rozporządzenia nie stanowią inaczej w tym przypadku;
- 2) do uznania kosztu podatku VAT za kwalifikowalny – §5 ust. 2 zdanie drugie formularza umowy na realizację operacji, zgodnie z którym, poniesione koszty podatku VAT mogą zostać uznane za kwalifikowalne, jeżeli partner KSOW nie ma możliwości ich odzyskania zgodnie z przepisami prawa. Zgodnie z art. 57g ust. 1 pkt 6 oraz ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2298), jednostka, która wybrała operację partnera KSOW, zawiera z nim umowę na realizację tej operacji, określającą co najmniej warunki wypłaty środków finansowych z tytułu realizacji operacji, a umowę na realizację operacji z partnerem KSOW zawiera się na formularzu opracowanym i udostępnionym przez jednostkę centralną, a w przypadku upoważnienia jednostki sektora finansów publicznych do pełnienia funkcji jednostki centralnej – przez instytucję zarządzającą.

27. Partner KSOW złożył rozliczenie zrealizowanej operacji. Formą operacji było przeprowadzenie 5 pokazów tematycznych na poletkach doświadczalnych. Pokazy miały zostać nagłośnione, w tym celu w ramach kosztów kwalifikowalnych zapisano 15 000,00 zł przewidzianych na nagłośnienie. Zdjęcia z pokazów nie pokazują tego nagłośnienia. Czy faktura i protokół odbioru są wystarczającym potwierdzeniem zrealizowania operacji w zakresie nagłośnienia?

Formularz umowy na realizację operacji nie przewiduje takiej formy jak pokaz tematyczny. Zgodnie z przypisem 24 zdanie trzecie w tym formularzu, w przypadku wyboru we wniosku innej formy realizacji operacji niż określone w ust. 3, należy ją w tym miejscu wskazać oraz określić stosowne dokumenty potwierdzające zrealizowanie operacji. Jednostka regionalna KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW, powinna określić w tej umowie stosowne dokumenty potwierdzające zrealizowanie operacji w formie pokazu tematycznego. Jeżeli wśród tych dokumentów wskazano zdjęcia nagłośnienia lub raczej urządzeń zapewniających nagłośnienie, partner KSOW ma obowiązek takie zdjęcia dostarczyć. Jeżeli takie zdjęcia nie były wprost wymagane, a były wymagane ogólnie zdjęcia potwierdzające zrealizowanie operacji, partner KSOW nie ma obowiązku dostarczyć zdjęć potwierdzających nagłośnienie pokazów, a fakturę i protokół odbioru dotyczące nagłośnienia można uznać za wystarczające dokumenty.

28. Partner KSOW Uczelnia Państwowa, złożyła wniosek o refundację a wraz z nim Regulamin zamówień do 130 tys. zł oraz rozeznania rynku przygotowane niezgodnie z tymże regulaminem.

Mając na uwadze ustawę PZP i inne regulacje, czy powinni stosować ten regulamin, który sami sobie stworzyli?

Formularz umowy na realizację operacji wskazuje, że:

- 1) koszty kwalifikowalne operacji to koszty poniesione przez partnera KSOW na realizację operacji zgodnie z warunkami kwalifikowalności kosztów określonymi w rozporządzeniu PT, zasadami, warunkami i właściwym trybem udzielenia zamówienia określonymi w ustawie pzp, Podręczniku kwalifikowalności oraz tej umowie;
- 2) partner KSOW zobowiązuje się do realizacji operacji zgodnie z m.in. tą umową, aktami prawnymi wymienionymi w §1 oraz Podręcznikiem kwalifikowalności;
- 3) partner KSOW jest zobowiązany do wyboru wykonawców zgodnie z §3 ust. 11-14 albo przepisami o zamówieniach publicznych w przypadku gdy wymóg ich stosowania wynika z ustawy pzp.

Przepisy rozporządzenia PT, które stosuje się do kosztów ponoszonych przez partnera KSOW w celu realizacji operacji, nakazują, aby koszty te odpowiadały wartości rynkowej, czyli były racjonalne. Zgodnie z Podręcznikiem kwalifikowalności kosztów pomocy technicznej w ramach PROW 2014–2020, racjonalność wydatków jest potwierdzona, w przypadku gdy do postępowania w sprawie wyboru wykonawcy nie mają zastosowania przepisy ustawy pzp – na podstawie prawidłowo przeprowadzonego rozeznania rynku dokonanego przez partnera KSOW. Formularz umowy na realizację operacji nie określa sposobu rozeznania rynku przez partnera KSOW w celu wyboru wykonawcy zamówienia. Ten sposób jest określony, w celu oszacowania wartości zamówienia, tylko w instrukcji wypełnienia wniosku o wybór operacji, czyli dotyczy obowiązku weryfikowanego na etapie oceny wniosku i wyboru operacji. Po zawarciu umowy na realizację operacji z partnerem KSOW, czyli na etapie realizacji operacji, takiego obowiązku nie ma, a jedyne minimalne wymaganie, wynikające z przepisów rozporządzenia PT, to zapewnienie racjonalności kosztów, ale w sposób, który nie jest określony. Oczywiście tylko w przypadku gdy nie stosuje się przepisów ustawy o zamówieniach publicznych lub postanowień umowy o braku powiązań osobowych i kapitałowych. Regulamin udzielania zamówień przygotowany przez partnera KSOW nie jest wymagany załącznikiem do wniosku o refundację. Jednostka regionalna KSOW, która zawarła umowę na realizację operacji z partnerem KSOW, nie ma obowiązku sprawdzać zgodności przeprowadzonego rozeznania rynku z takim regulaminem. Powinna natomiast ocenić racjonalność wydatku (czy nie odbiega on od cen rynkowych).

29. Operacja pn. „Wyjazd studyjny promujący działalność grup producentów rolnych jako dobre przykłady współpracy w realizacji wspólnych inwestycji i poprawiania rentowności gospodarstw” została zrealizowana w ramach działania 9 *Wspieranie współpracy w sektorze rolnym i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji* i jej celem było „Przekazanie wiedzy i promocja zorganizowanych form gospodarowania w oparciu o przykłady wspólnych inwestycji w ramach działających Grup Producentów Rolnych w innych regionach kraju”. W ramach operacji partner KSOW odwiedził 4 grupy producentów i 3 gospodarstwa rolne nie będące członkami GPR. Pytanie jest takie, czy Partner zrealizował cel operacji?

W świetle przekazanych wyjaśnień partnera KSOW i tak sformułowanego celu operacji należy uznać, że ten cel został osiągnięty tylko częściowo. Przekazanie wiedzy i promocja zorganizowanych form gospodarowania miały się odbyć w oparciu o przykłady wspólnych inwestycji w ramach grup producentów rolnych. Odwiedzając gospodarstwa rolne niewchodzące w skład tych grup, partner KSOW wyszedł z realizacją operacji poza te ramy, pomimo że te gospodarstwa współpracują z grupami producentów rolnych, nie są jednak ich częścią. Z nazwy celu wynika, że chodziło o pokazanie przykładów inwestycji realizowanych razem przez członków grup producentów rolnych. Jest to spójne z wnioskiem o wybór operacji i szczegółowym opisem przedmiotu zamówienia, w których wskazano wyłącznie grupy producentów rolnych, które zamierzano odwiedzić. To się zmieniło w umowie zawartej między partnerem KSOW a wykonawcą

zamówienia, w której wskazano, obok grup producentów, również gospodarstwa rolne spoza grup, a następnie, w jeszcze szerszym zakresie, w sprawozdaniu z realizacji operacji załączonym do wniosku o refundację. Taka zmiana, która była odstępstwem od założeń operacji, uzasadnia treść wyjaśnień partnera KSOW, w których próbuje przedstawić cel operacji odmiennie niż to wynika z jego nazwy, dopasowując go do stanu faktycznego, jaki miał miejsce po przystąpieniu do realizacji operacji. W związku z powyższym, za kwalifikowalne można uznać wyłącznie koszty wyjazdu do grup producentów rolnych, bo w tym zakresie cel operacji został zrealizowany.